

การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการ โรงเรียนบ้านดงบก อำเภอเจริญศิลป์ จังหวัดสกลนคร

Human Resources Development for Integrated Teaching and Learning Activities at Baan Dong Bak School, Charoensin District, Sakon Nakhon Province

วิจิตรา บัณชิต¹ รศ.ดร.ฉลองรัฐ อินทรีย์²

Wijittra Bandith,¹ Assoc. Prof. Dr. Chalongrut Intree²

¹ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² กศ.ด (การบริหารและพัฒนาการศึกษา) คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชธานี วิทยาเขตอุดรธานี

บทคัดย่อ

การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการ โรงเรียนบ้านดงบก อำเภอเจริญศิลป์ จังหวัดสกลนคร การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจ มีความสามารถในการเขียนหน่วยการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ ตลอดจนนำแผนการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ ไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการได้ และเพื่อศึกษาความพึงพอใจของบุคลากรในการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนแบบบูรณาการ โดยใช้หลัก การวิจัยปฏิบัติการ ซึ่งดำเนินการเป็น 2 วงรอบ แต่ละวงรอบประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือการวางแผน การปฏิบัติตามแผน การสังเกต และการสะท้อนผล กลุ่มผู้ร่วมวิจัย มีจำนวน 5 คน และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลมี จำนวน 67 คน ประกอบด้วย วิทยากรในการอบรมเชิงปฏิบัติการ ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แบบบูรณาการ เป็นศึกษานิเทศก์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม ศึกษาสกลนคร เขต 2 จำนวน 2 คน และกลุ่มเป้าหมาย คือนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ทุกคน จำนวน 65 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย แบบทดสอบ แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบประเมินแผนการเรียนรู้ แบบประเมินความ พึงพอใจ โดยใช้เทคนิคการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสามเส้า การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้สถิติค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนข้อมูลเชิง คุณภาพคือข้อมูลที่ ได้จากการวิเคราะห์เนื้อหา ตามเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าโดยวิธี บรรยายข้อมูล ผลการศึกษาพบว่า การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการ ในวงรอบที่ 1 โดยใช้กลยุทธ์การอบรม เชิงปฏิบัติการ และการนิเทศการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ช่วยทำให้กลุ่มผู้ร่วมวิจัย มีความรู้ความเข้าใจการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนแบบบูรณาการ และสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการได้ในระดับดีมาก และระดับดี คิดเป็นร้อยละ 60 ผู้วิจัย ผู้ร่วมวิจัย พร้อมทั้งผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านดงบก ร่วมกันสะท้อนผลในวงรอบที่ 1 จึงได้ประชุมวางแผน เพื่อหาแนวทาง ดำเนินการแก้ไขพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการ ในวงรอบที่ 2 โดยใช้กลยุทธ์การนิเทศการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน 6 ขั้นตอน ได้แก่ กำหนดเรื่องที่สอน กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ กำหนดเนื้อหาหาย่อย ขั้ววางแผนการสอน ขั้วปฏิบัติ การสอน ขั้วการประเมินปรับปรุงและพัฒนา และด้านความรู้ความเข้าใจส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่ครูจัดกิจกรรมให้ ในด้านการเขียนหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ กลุ่มผู้ร่วมวิจัยสามารถเขียนและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ แบบบูรณาการได้ทุกคน คิดเป็นร้อยละ 100 ด้านดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน ลงมือปฏิบัติการสอนแบบบูรณาการ เหมาะสมและ บรรลุตามแผนการสอนที่กำหนดไว้ได้ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ 100 และด้านความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แบบบูรณาการ โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : การพัฒนาบุคลากร / การวิจัยเชิงปฏิบัติการ / การสอนแบบบูรณาการ

ABSTRACT

The research of Human Resources Development on Doing the Activities of the Integrated Teaching and Learning at Baan Dong Bak School, Charoensin District, Sakon Nakhon Province was to develop human resources to gain knowledge and understanding and to be able to write the units of learning and the plans of the integrated teaching and learning management throughout applying integrated learning plans with integrated teaching. This research was conducted into two cycles based on the action research principle. Each cycle consisted of four steps: planning, following the action plans, observation and reflection. The samples comprised of 5 co-researchers and 67 respondents. Of those were 1) instructors who handled the action research training and specialized in the integrated teaching and learning management; 2) two educational supervisors affiliated with Sakon Nakhon Primary Educational Service Area Office 2. The target group was the total 65 students of Mattayomsuksa 1-3. The instruments used in the conduct of the research were testing forms, observation forms, interviewing forms, assessment forms of learning plans, and satisfaction assessment forms. Data were collected by using triangulation. Quantitative analysis was analyzed by statistics, mean, percentage while qualitative analysis was done by the content analysis as the research instruments designed. The results of the study were presented through information lectures. The research results were as follows:

In the first cycle, the strategies used in research conducting were the action training and the instructional supervision in term of peer tutoring. These methods reinforced the co-researchers gained knowledge, understood and managed the activities of the integrated learning at the highest level and the high level that accounted for 60% of the amount of the researchers. In addition, the co-researchers and the director of Baan Dong Bak School jointly reflected the research results of the first cycle then held the meeting in order to find out the implementing procedures towards countermeasures and development of integrated teaching and learning activities.

In the second cycle, there were six steps of the instructional supervision strategy in term of peer tutoring: 1) setting the teaching topics; 2) setting the objectives of learning, 3) setting the sub-contents of teaching; 4) setting the procedures of doing lesson plans, 5) teaching; 6) assessment and development. For knowledge and understanding, these influenced the learners understood the contents of which the teachers provided. For writing, the units of learning and the integrated teaching and learning management plans, all co-researchers could write and manage the integrated learning management plans that equaled 100%. For the implementation of the teaching and learning activities, the integrated teaching was proper and accomplished the lesson plans indicated at the highest level that accounted for 100%. As the satisfaction towards doing the activities of integrated teaching and learning as a whole and focusing on each item were at the highest level.

Keyword : Human Resources Development / Action Research / Integrated Teaching

บทนำ

การพัฒนาบุคลากร เป็นกระบวนการที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพราะการพัฒนาบุคลากรเป็นการส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ความสามารถ และความชำนาญเพื่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน (พนัส หันนาคินทร์. 2542 : 9) “ครู” คือปัจจัยชี้ขาดในการพัฒนาทั้งสิ้น หากมีครูดี ครูเก่ง ครูมีคุณภาพและศักยภาพสูง จะทำให้การจัดการศึกษาดำเนินไปอย่างมีคุณภาพ สามารถสร้างและพัฒนาคนให้มีคุณภาพศักยภาพสูง ซึ่งส่งผลให้ชุมชนและท้องถิ่นเกิดความ

เข้มแข็ง มั่นคง และพึ่งตนเองได้ครูจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อสังคมและประเทศชาติ (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. 2545 : 45) ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ (2544 : 4) ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาครูว่า ให้ครูทุกคนได้เพิ่มพูนความรู้ และพัฒนาทักษะในรูปแบบต่างๆอย่างต่อเนื่อง ทัวถึงและทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเทคโนโลยี โดยในทุกๆ 2 ปี ต้องผ่านการอบรมอย่างน้อย 1 ครั้ง ทั้งการอบรมของกระทรวงศึกษาธิการและหรือหน่วยงานต้นสังกัด การเข้าประชุมสัมมนาและพัฒนา

ตนเองในรูปแบบต่างๆ ให้ถือเป็นการปฏิบัติหน้าที่และผู้บังคับบัญชาพิจารณาเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานของครูด้วย

การเรียนการสอนแบบบูรณาการ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 4 แนวการจัดการศึกษาในมาตราที่ 23 กำหนดไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสม แต่ละระดับการศึกษาในเรื่องความรู้เกี่ยวกับตนเอง ความรู้ และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทยและการประยุกต์ ภูมิปัญญาความรู้ และทักษะด้านคณิตศาสตร์และภาษา ความรู้ และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างสงบสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2545 : 20-21) กระบวนการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดแนวการจัดการเรียนรู้ คือการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนจะต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เป็นเครื่องมือที่จะนำพาตนเองไปสู่เป้าหมายของหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน อาทิ กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ กระบวนการสร้างความรู้ กระบวนการคิด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. 2553 : 25)

โรงเรียนบ้านดงบก อำเภอเจริญศิลป์ จังหวัดสกลนคร มีการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล ปีที่ 1 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีนักเรียน จำนวน 299 คน ข้าราชการครู 14 คน พนักงานราชการ 3 คน ครูพี่เลี้ยงเด็ก 1 คน ผู้บริหาร 1 คน นักการภารโรง 1 คน ใช้หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ครูส่วนหนึ่งยังจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบรรยาย การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาไม่เป็นแบบบูรณาการ ไม่ได้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการใช้สื่อการเรียนการสอนน้อย ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอน โรงเรียนบ้านดงบก อำเภอเจริญศิลป์ จังหวัดสกลนคร ตระหนักในปัญหา และต้องการหาวิธีการและแนวทางแก้ไข ปัญหา จึงมีความสนใจที่จะพัฒนาบุคลากรในการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ เพื่อนำไปใช้ในการเรียนการสอนในโรงเรียน ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีความมุ่งหมาย ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาบุคลากร ให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการ
2. เพื่อพัฒนาบุคลากร ให้มีความรู้ความสามารถในการเขียนหน่วยการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ

3. เพื่อพัฒนาบุคลากร ให้มีความรู้ความสามารถในการนำแผนการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการได้

4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของบุคลากรในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการ

กรอบแนวคิดการวิจัย

1. กรอบในการพัฒนาการวิจัย ครั้งนี้เป็นการวิจัย เพื่อพัฒนาบุคลากร และแก้ไขปัญหาการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ 4 ด้าน ดังนี้

- 1.1 ความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ
- 1.2 ความสามารถในการจัดทำหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ
- 1.3 ความสามารถในการนำแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการไปใช้ และสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการได้
- 1.4 ความพึงพอใจของบุคลากรในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการ

2. กรอบเนื้อหาในการศึกษาค้นคว้า เพื่อพัฒนาบุคลากรในการจัดทำหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการสอดแทรกปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 6 ขั้นตอน ของ(กรมวิชาการ. 2544 ก : 17)

3. กรอบกลยุทธ์หรือวิธีการที่นำมาพัฒนาบุคลากร มี 2 วิธี มีดังนี้

- 3.1 การอบรมเชิงปฏิบัติการ (Training Workshop) ของสมคิด บางโม (2544 : 95)
- 3.2 การนิเทศการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 : 51)

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้หลักวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ตามแนวคิดของเคมมิสและแมกแทกการ์ด (ประวิต เอราวรรณ์. 2545 : 113 ; อ้างอิงใน Kemmis and McTaggart. 59 : 1998) เพื่อพัฒนาบุคลากรในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แบบบูรณาการ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน (PAOR) ดังนี้ การวางแผน (Planning) การปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observation) และการสะท้อนผล (Reflection)

กลุ่มผู้ร่วมวิจัย

1. ผู้วิจัย จำนวน 1 คน ซึ่งเป็นครูประจำชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
2. ผู้ร่วมวิจัย ซึ่งเป็นครูระดับชั้นมัธยมศึกษาโรงเรียนบ้านดงบก และทุกคนสมัครใจเข้าร่วมวิจัย จำนวน 5 คน ประกอบด้วย

- 2.1 ครูประจำชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 2 คน
- 2.2 ครูประจำชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 1 คน
- 2.3 ครูประจำชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 2 คน
3. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย
 - 3.1 ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการ ซึ่งเป็นศึกษานิเทศก์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 จำนวน 2 คน
4. กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย
 - 4.1 นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 ทุกคน ในชั้นเรียน จำนวน 65 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือพัฒนางานตามกลยุทธ์ ประกอบด้วย
 - 1.1 คู่มือการพัฒนาการดำเนินงานเพื่อพัฒนาบุคลากรด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการ
 - 1.2 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการ
2. เครื่องมือการวิจัย ประกอบด้วย
 - 2.1 เครื่องมือสำหรับวัดความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาบุคลากรในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการ ตามกรอบกลยุทธ์ประกอบด้วยแบบทดสอบ แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกตการสอน แบบบันทึกการประชุม
 - 2.2 เครื่องมือสำหรับวัดความสามารถในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้และสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างบูรณาการ ตามกรอบกลยุทธ์ประกอบด้วยแบบสังเกตการสอน แบบสัมภาษณ์ แบบนิเทศการสอนแบบประเมินการสอน
 - 2.3 เครื่องมือสำหรับวัดความพึงพอใจ ของบุคลากรในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการ ประกอบด้วย แบบประเมินความพึงพอใจ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เก็บข้อมูลตามขั้นตอนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ประกอบด้วย ขั้นตอนการวางแผนคือผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยสำรวจและวิเคราะห์ปัญหาที่สำคัญเพื่อนำมาแก้ไข ซึ่งสามารถดำเนินการได้หลายลักษณะ สำรวจพฤติกรรมผู้เรียน การสังเกตของครู ข้อมูลจากการประเมินภายในและภายนอก เป็นต้น ขั้นตอนการปฏิบัติ คือ การนำแนวคิดที่กำหนดเป็นกิจกรรมในชั้นวางแผนที่วางไว้มาดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการ ขั้นการสังเกต คือ สังเกตการณ์เปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการ ซึ่งสังเกตกระบวนการของการปฏิบัติ และผลของการปฏิบัติพร้อมทั้งจดบันทึกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งที่คาดหวังและไม่คาดหวัง โดยใช้เครื่องมือที่รวบรวมและขั้นตอนการสะท้อนผล คือการตรวจสอบกระบวนการ

ปัญหา หรือสิ่งที่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการทดสอบ การสัมภาษณ์ การสังเกต และการนิเทศการสอน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลทุกประเภทที่ใช้สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้เทคนิคการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสามเส้า การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้สถิติค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา และนำเสนอผลการวิจัยโดยวิธีพรรณนา ผลการวิจัย พบว่า การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการ โรงเรียนบ้านดงบาก ในวงรอบที่ 1 โดยใช้กลยุทธ์การอบรมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ช่วยทำให้กลุ่มผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ความเข้าใจการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการ และสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการได้ในระดับดีมาก จำนวน 3 คน และระดับดี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 60 ดังนั้นผู้วิจัย ผู้ร่วมวิจัย พร้อมทั้งผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านดงบาก ร่วมกันสะท้อนผลในวงรอบที่ 1 จึงได้ประชุมปรึกษาหารือ วางแผนเพื่อหาแนวทางในการดำเนินการแก้ไขพัฒนาการเรียนการสอนแบบบูรณาการ ในวงรอบที่ 2 โดยใช้กลยุทธ์การนิเทศการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อให้บุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติการสอนแบบบูรณาการ ทั้ง 6 ขั้นตอน ในระดับดีมาก ทั้ง 5 คน คิดเป็นร้อยละ 100 จากการดำเนินกิจกรรมทุกกิจกรรม แล้วหาความสัมพันธ์ของข้อมูลเหล่านั้นนำมาแจกแจงข้อค้นพบที่สำคัญๆ แล้วจัดหมวดหมู่ตามกรอบการวิจัย และตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้าหรือหลายมิติ (Triangulation Technique) ซึ่งประกอบด้วยมิติด้านข้อมูล (Data Triangulation) มิติด้านผู้ศึกษาวิจัย (Investigator Triangulation) และมิติด้านวิธีการวิจัย (Methodological Triangulation)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัย ดำเนินการเป็น 2 วงรอบ ผลการดำเนินการพัฒนาสรุปผล ดังนี้

การดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 1 วันที่ 1 พฤศจิกายน 2554 ถึง วันที่ 25 พฤศจิกายน 2554

1. การพัฒนาบุคลากรโดยใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการ กลุ่มผู้ร่วมวิจัยทุกคน มีคะแนนความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการ ก่อนได้รับการอบรมเชิงปฏิบัติการ รวม 60 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 40 เมื่อได้รับการอบรมเชิงปฏิบัติการแล้ว มีคะแนนความรู้ความเข้าใจในการ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการ รวม 116 คิดเป็นร้อยละ 76.6 ซึ่งสรุปได้ว่าผู้ร่วมวิจัยมีคะแนน

ความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการ หลังการได้รับการอบรมสูงกว่าก่อนได้รับการอบรม ผลการอบรมเชิงปฏิบัติการ คิดเป็นร้อยละ 100

2. การพัฒนาบุคลากรให้สามารถเขียนหน่วยการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ พบว่า กลุ่มผู้ร่วมวิจัยทุกคนสามารถจัดทำหน่วยการเรียนรู้ได้คิดเป็นร้อยละ 100 โดยจัดทำหน่วยการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็น การบูรณาการแบบสหวิทยาการ หรืออาจเรียกวิธีบูรณาการแบบนี้ว่า สหวิทยาการแบบ มีหัวข้อ โดยครูประจำชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จัดทำหน่วยการเรียนรู้เรื่องตามรอยพ่อ ต่ออายุทรัพยากร ครูประจำชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จัดทำหน่วยการเรียนรู้เรื่อง รอบรั้วบ้านเรา ครูประจำชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จัดทำหน่วย การเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนพัฒนาด้วยปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถจัดทำแผนการจัดการเรียนการสอน แบบบูรณาการตามหน่วยการเรียนรู้ได้ทุกคน คิดเป็น ร้อยละ 100

3. ความสามารถในการนำแผนการจัดการเรียน การสอนแบบบูรณาการ ไปใช้จัดกิจกรรมการเรียน การเรียน การสอน จากการสังเกตการสอนของครูโดยผู้สังเกตการสอน คือ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านดงบก พบว่า ผู้ร่วมวิจัยทั้ง 5 คน ได้คะแนนเฉลี่ยระดับดีมาก 3 คน และได้คะแนนเฉลี่ยระดับดี 2 คน ซึ่งต้องพัฒนาในวงรอบต่อไป

4. ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ร่วมวิจัยที่มีต่อ การจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ ผู้ร่วม

วิจัยมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบ บูรณาการโดยรวมและรายชื่อ อยู่ในระดับมากที่สุด

การดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 2 วันที่ 2 ธันวาคม 2554 ถึง 15 ธันวาคม 2554 ใช้กลยุทธ์การนิเทศแบบเพื่อน ช่วยเพื่อน นิเทศโดยผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านดงบก นายศุภวุฒิ พิมกีนรัมย์ โดยดำเนินการนิเทศ 2 ครั้ง ครั้งที่ 1 นิเทศกลุ่ม วันที่ 7 - 8 ธันวาคม 2554 โดยให้คำแนะนำปรึกษาหารือ ในส่วนที่ยังมีข้อบกพร่องในวงรอบที่ 1 โดยเพื่อพัฒนาผู้ร่วมวิจัย คนที่ 3 และคนที่ 5 ให้มีความสามารถในการปฏิบัติการสอน และประเมินปรับปรุงพัฒนาการสอน มีผลการประเมินคุณภาพ การปฏิบัติการสอนแบบบูรณาการ ทั้ง 2 คน อยู่ในระดับดี และ ดีมาก คือ ($\bar{X} = 4.00$ S.D. = 1.00) และ ($\bar{X} = 5.00$ S.D. = 0.00) มีผลการประเมินคุณภาพการปรับปรุงและพัฒนาการสอนแบบ บูรณาการ ทั้ง 2 คน อยู่ในระดับดีมาก และดี คือ ($\bar{X} = 5.00$ S.D. = 0.00) และ ($\bar{X} = 4.00$ S.D. = 0.84) และผู้ร่วมวิจัยทุกคน มีความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แบบบูรณา การโดยรวมในรายชื่อ อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ 100 และพฤติกรรมของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แบบบูรณาการ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ ได้มีโอกาส แสดงความคิดเห็น และกล้าแสดงออก ส่งเสริม ให้นักเรียนได้ เรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการสอน ของกลุ่มผู้ร่วมวิจัยทั้ง 5 คน ได้คะแนนเฉลี่ยระดับดีมากทั้งหมดคิดเป็นร้อยละ 100 ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 1 ผลการประเมินคุณภาพการปฏิบัติการสอนแบบบูรณาการ วงรอบที่ 1

ข้อที่	รายการสังเกต	ผู้ร่วมศึกษากิจวัตร 1	ผู้ร่วมศึกษากิจวัตร 2	ผู้ร่วมศึกษากิจวัตร 3	ผู้ร่วมศึกษากิจวัตร 4	ผู้ร่วมศึกษากิจวัตร 5	รวม	\bar{X}	S.D.	สรุปผล
1	การกำหนดเรื่องที่จะสอน	5	5	5	5	5	25	5	0.00	ดีมาก
2	การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้	5	4	3	5	4	23	4.6	0.84	ดีมาก
3	การกำหนดเนื้อหาย่อย	5	5	5	5	4	24	4.8	0.45	ดีมาก
4	การวางแผนการจัดการเรียนรู้	4	5	3	5	3	20	4	1.00	ดี
5	การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้	4	4	3	5	3	19	3.8	0.84	ปานกลาง
6	การปรับปรุงและพัฒนาการสอน	5	4	3	4	3	20	4	0.84	ดี
	รวม	28	27	22	29	22	128	4.3		ดี
	\bar{X}	4.67	4.5	3.67	4.83	3.67	21.3			
	S.D.	0.52	0.55	1.03	0.41	0.82	0.67			
	สรุปผล	ดีมาก	ดีมาก	ดี	ดีมาก	ดี	ดี			

ตารางที่ 2 แสดงผลการประเมินคุณภาพการปฏิบัติการสอนแบบบูรณาการ วงรอบที่ 2

ข้อที่	รายการ สังเกต	ผู้ร่วม ศึกษาวิจัย 1	ผู้ร่วม ศึกษาวิจัย 2	ผู้ร่วม ศึกษาวิจัย 3	ผู้ร่วม ศึกษาวิจัย 4	ผู้ร่วม ศึกษาวิจัย 5	รวม	\bar{X}	S.D.	สรุปผล
1	การกำหนดเรื่องที่จะสอน	5	5	5	5	5	25	5	0.00	ดีมาก
2	การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้	5	4	5	5	5	24	4.8	0.45	ดีมาก
3	การกำหนดเนื้อหาย่อย	5	5	5	5	5	25	5	0.00	ดีมาก
4	การวางแผนการจัดการเรียนรู้	4	5	4	5	5	23	4.6	0.55	ดีมาก
5	การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้	5	5	4	5	5	24	4.8	0.45	ดีมาก
6	การปรับปรุงและพัฒนาการสอน	5	5	5	5	4	24	4.8	0.45	ดีมาก
	รวม	29	29	28	29	29	144			
	\bar{X}	4.83	4.83	4.67	4.83	4.83	4.80			
	S.D.	0.41	0.41	0.52	0.41	0.41	0.41			
	สรุปผล	ดีมาก	ดีมาก	ดีมาก	ดีมาก	ดีมาก	ดีมาก			

จากผลการดำเนินงานพัฒนาบุคลากรในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการ โรงเรียนบ้านดงบก อำเภोजังหวัดสกลนคร โดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนาคือการอบรมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศ ครั้งนี้ ประสบผลสำเร็จตามกรอบการศึกษา สามารถพัฒนาบุคลากรกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า ให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการและสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการได้ทุกคน เปลี่ยนแปลงการดำเนินการจัดการเรียนการสอนแบบเดิมที่ยึดครู ยึดตำราและการบรรยายเป็นหลัก มาเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการได้ ครอบคลุมขั้นตอนมีการใช้สื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง และได้นวัตกรรมทางการบริหารคือ คู่มือการพัฒนาการดำเนินงานเพื่อพัฒนาบุคลากรด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการขึ้นมาด้วยความตระหนักและสนใจของผู้วิจัย และผู้ร่วมวิจัย

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากการใช้กลยุทธ์การอบรมเชิงปฏิบัติการ โดยใช้กิจกรรมการทดสอบก่อน-หลังการอบรมเชิงปฏิบัติการ และกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยมีวิทยากรมาให้ความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการเขียนแผนการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ ทำให้ครูผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการ

ซึ่งสอดคล้องกับหลักการอบรมเชิงปฏิบัติการ (Training Workshop) ของสมคิด บางโม (2544 : 95) ได้สรุปหลักการสำคัญในการอบรมเชิงปฏิบัติการไว้ว่า เป็นการเพิ่มพูนความรู้เฉพาะด้านของตัวบุคคล การตัดสินใจแก้ไขปัญหาและกำหนดนโยบาย มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างสมาชิกในกลุ่มและบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งเอาไว้ในด้านวิชาการและด้านการปฏิบัติจากการวิจัยสรุปได้ว่าการอบรมเชิงปฏิบัติการเป็นการจัดอบรม เพื่อพัฒนาบุคลากรที่เน้นให้ผู้เข้าประชุมได้ลงมือปฏิบัติจริงในเรื่องที่เป็นหัวข้อการประชุมเพื่อพัฒนาบุคลากร ให้มีความรู้ความสามารถและนำประสบการณ์ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. จากการใช้กลยุทธ์การนิเทศการสอน แบบเพื่อนช่วยเพื่อน ซึ่งเป็นการให้ความช่วยเหลือแนะนำกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับความสามารถในการเขียนแผน และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างบูรณาการ โดยผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านดงบก ที่จะเป็นผู้นิเทศ ที่เน้นการลงมือปฏิบัติร่วมกันใช้ศิลปะในการทักทาย ใช้คำถาม ในลักษณะถามหาจุดที่ต้องการพัฒนาและการแนะนำเพื่อปรับปรุงแก้ไข มีการนำสื่อหรือวิธีการที่เลือกแล้วลงมือปฏิบัติ หรือพาทำภายใต้บรรยากาศเป็นแบบกัลยาณมิตร ซึ่งสอดคล้องกับที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2541 : 51) หลักการสำคัญในการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนคือ การนิเทศกระบวนการพัฒนาครูเป็นรายบุคคล โดยพี่เลี้ยงหรือ Coach ช่วยแนะนำซึ่งเหมาะ

อย่างยิ่งกับการนิเทศภายในโรงเรียน โดยมีผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ที่มีความสามารถเป็นพี่เลี้ยงเน้นการลงมือปฏิบัติร่วมกัน ผู้รับการนิเทศเป็นศูนย์กลาง โดยคำนึงถึงความต้องการในการพัฒนาของผู้รับการนิเทศดำเนินการอยู่บนพื้นฐานของความรู้ ความสามารถเฉพาะบุคคลของผู้รับการนิเทศ บรรยากาศเป็นแบบกัลยาณมิตร และสอดคล้องกับหลักการนิเทศการสอนที่ อเนก ส่งแสง (2540 : 137-139) หลักการสำคัญที่นำมาใช้ในการนิเทศในสถานศึกษา คือ การนิเทศเป็นการพัฒนาบุคลากรภายในสถานศึกษา โดยมุ่งที่คุณภาพของผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ บุคลากรจะต้องตระหนักถึงความสำคัญของการนิเทศภายในสถานศึกษา ร่วมมือ ร่วมใจ ร่วมคิด ร่วมทำ เพื่อให้บุคลากรแต่ละคนได้มีการพัฒนาตนเอง ใช้กระบวนการที่เป็นระบบ เพื่อให้มั่นใจได้ว่างานนิเทศภายในสถานศึกษาจะสามารถบรรลุเป้าหมายที่ต้องการได้

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรพัฒนาบุคลากรด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการให้ครบทุกคนในโรงเรียน
2. ควรพัฒนาบุคลากรด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้
3. ผู้บริหาร ควรมีการนิเทศกำกับ ติดตาม ให้ความช่วยเหลือเพื่อให้การจัดกิจกรรมบรรลุตามจุดมุ่งหมายเพื่อให้มีประสิทธิภาพประสิทธิผลและสอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรพัฒนาบุคลากรด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงการ
2. ควรมีการพัฒนาบุคลากรด้านการวิจัยใน ชั้นเรียน

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2544). การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). แนวทางการดำเนินงานการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ประวิต เอราวรรณ์. (2545). การวิจัยปฏิบัติการ. กรุงเทพฯ : ดอกหญ้าวิชาการ.
- พนัส หันนาคินทร์. (2542). ประสบการณ์ในการบริหารบุคคล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมคิด บางโม. (2544). เทคนิคการฝึกอบรม และการประชุม. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2545). ปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2541). การบริหารบุคคลสำหรับบริหารสถานศึกษาโครงการพัฒนาการบริหารบุคคล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2545). ปทุมธานี : สกายบุ๊กส์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.